

Sygn. akt I ACa 385/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Krzysztof Chojnowski
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska (spr.) SO del. Joanna Dorota Toczydłowska
Protokolant	:	Izabela Lach

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. W.**

przeciwko (...) w **T. (poprzednio w D.)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 30 stycznia 2017 r. sygn. akt VII GC 127/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4050 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu instancji odwoławczej.

(...)

Sygn. akt I ACa 385/17

UZASADNIENIE

Powód M. W. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) w D. (dalej: Spółka) kwoty 120.373,95 zł z ustawowymi odsetkami od 6 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zapłaty ceny za sprzedaną jej zrębkę drzewną. Do pozwu załączył fakturę VAT stwierdzającą zawarcie transakcji.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym z dnia 18 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku uwzględnił powództwo w całości.

Sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty złożyła pozwana. Kwestionując autentyczność faktury VAT zażądała oddalenia powództwa w całości. Podniosła też, że nigdy nie otrzymała faktury VAT dołączonej do pozwu, nadto faktura została wystawiona 11 miesięcy po dokonanej transakcji.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 120.373,95 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w stosunku rocznym od dnia 29 marca 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda 18.040 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III).

Sąd ustalił, że w okresie od 7 stycznia 2015 r. do 16 stycznia 2015 r. M. W. sprzedał (...) w miejscowości D. 529 ton zrębki drzewnej. Towar wydany został pracownikom strony pozwanej, co znalazło potwierdzenie w dokumentach wydania WZ wystawionych przez sprzedawcę oraz podpisanych przez nabywcę, a także dokumentach przyjęcia PZ wystawionych przez nabywcę. Na okoliczność tych transakcji wystawiony został przez powoda jeden zbiorczy dokument rozrachunkowy w postaci faktury VAT nr (...) z dnia 21 grudnia 2015 r.

W dniu 16 lutego 2016 roku powód wystosował do pozwanej wezwanie do zapłaty obejmujące 16 faktur z okresu od września do grudnia 2015 roku, w tym odnoszące się do przedmiotowej faktury, które wysłał listem poleconym w dniu 17 lutego 2016 r.

Wobec nie uzyskania zapłaty należności wynikającej z faktury VAT nr (...) z dnia 21 grudnia 2015 r. powód wystąpił na drogę sądową.

Sąd uznał, że strony łączyła umowa sprzedaży. Wskazał, że pozwana nie zakwestionowała w sprzeciwie od nakazu zapłaty faktu zakupu towaru wymienionego w fakturze VAT nr (...) oraz w dokumentach WZ, a tym samym okoliczności te uznał za przyznane zgodnie z art. 230 k.p.c. Wskazał również, że data wystawienia powyższego dokumentu rachunkowego nie miała znaczenia w sprawie, bowiem ewentualne naruszenie przepisów prawa podatkowego nie wpływało na ważność, stwierdzonego w nim zobowiązania kontraktowego.

Sąd ocenił nadto, że dopiero we wniosku o uchylenie udzielonego zabezpieczenia z dnia 13 maja 2016 r. pozwana powołała się na okoliczność braku transakcji między stronami (brak dokumentów PZ – przyjęcia towaru, powiązania dokumentów WZ z fakturą VAT), to jednak twierdzenia to podlegało pominięciu stosownie do art. 503 § 1 k.p.c. Wskazał, że Spółka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie próbowała nawet uzasadnić którejś z okoliczności uzasadniających dopuszczenie powyższych spóźnionych twierdzeń i dowodów. W konsekwencji uznał, że w sprawie nie zaistniały określone w art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c. przesłanki usprawiedliwiające przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków czy innych dowodów, zgłoszonych w piśmie z dnia 13 maja 2016 r., z dnia 30 czerwca 2016 r., z dnia 17 października 2016 r.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd podał art. 535 k.c. W kwestii zaś odsetek ustawowych za opóźnienie orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c., przyjmując że roszczenie powoda stało się wymagalne z upływem trzech dni od doręczenia pozwanej faktury VAT nr (...) z 21 grudnia 2015 r., co miało miejsce 25 marca 2016 r.

Pozwana w wywiezionej od powyższego wyroku apelacji, zarzucała Sądowi:

- 1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 535 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że powód sprzedał pozwanej towar, mimo że powód nie wykazał faktu zawarcia umowy sprzedaży oraz wysokości ceny ujawnionej na fakturze VAT (...);
- 2) naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a) art. 207 § 7 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 503 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych i pominięcie twierdzeń pozwanej zgłoszonych w pismach procesowych, mimo zaistnienia przesłanek uzasadniających ich zgłoszenie na ówczesnym etapie procesu,

b) art. 230 zd. 1 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że pozwana była zobowiązana do podniesienia jakichkolwiek zarzutów wobec zasadności powództwa, mimo że powód nie wykazał ani wysokości, ani zasadności dochodzonego roszczenia,

c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, z naruszeniem podstawowych zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że powód wykazał, iż sprzedał pozwanej spółce towar ujęty w fakturze VAT oraz że powód wytłumaczył, dlaczego faktura VAT nr (...) została wystawiona dopiero 31 grudnia 2015 r., mimo że dotyczy dostaw z I połowy roku,

- brak wszechstronnego rozpoznania materiału dowodowego i nie wyprowadzenie z jego treści wniosków z niego wynikających, tj. że faktura VAT nr (...) jest niewiarygodna, gdyż widnieje na niej data wystawienia i sprzedaży 21 grudnia 2015 r., zaś powód powołuje się na rzekomy fakt dostawy w styczniu 2015 r., a także że powód nie wykazał, iż dostarczył jakikolwiek towar pozwanej spółce, gdyż brak potwierdzenia odbioru towaru przez pozwaną.

Skarżąca wskazała, że na skutek uchybień oznaczonych w pkt 1 i 2 doszło do nierozpoznania istoty sprawy, gdyż Sąd nie ustalił kiedy strony zawarły umowę sprzedaży, na jakich warunkach i czy doszło do jej wykonania.

W oparciu o powyższe pozwana wniosła o:

- uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę i oddalenie powództwa.

- zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych,

- rozpoznanie postanowienia Sądu I instancji w przedmiocie oddalenia wniosków dowodowych pozwanej, zgłoszonych w jej pismach procesowych,

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji poczynił w niniejszej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne co do faktu nabycia przez pozwaną towaru powoda i wynikającego stąd obowiązku zapłaty za ten towar. Sąd Apelacyjny w całości podzielił więc te ustalenia i przyjął je za własne. Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów pozwanej, w tym tego najdalej idącego – nierozpoznania istoty sprawy poprzez oddalenie zgłoszonych przez nią wniosków dowodowych. Wskazać bowiem trzeba, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów uczestników bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1936 r., sygn. akt C 1839/36, opubl. Zb. Orz. 1936, poz. 315; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 września 1998 r., sygn. akt II CKN 897/97, opubl. OSNC 1999, Nr 1, poz. 22; wyrok Sądu Najwyższego z 21 października 2005 r., sygn. akt III CK 161/05, opubl. Lex nr 178635). Co do zasady zatem przez pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” należy rozumieć nierozstrzygnięcie żądań stron, czyli niezalatwienie przedmiotu sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2014 r., sygn. akt III PZ 6/14, opubl. Lex nr 1486981). Natomiast oceny, czy Sąd I instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu, stanowisk stron i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie

zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt V CZ 15/13, opubl. Lex nr 1360364). W okolicznościach niniejszej sprawy natomiast zarzut nierozpoznania istoty sprawy, motywowany oddaleniem przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych oraz pominięcia twierdzeń pozwanej zawartych w jej pismach procesowych, był o tyle chybiony, że skarżąca w istocie zarzucała niewyjaśnienie przez Sąd I instancji okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, nie zaś nierozpoznanie istoty sprawy. Zgodnie zaś z ugruntowanym poglądem doktryny i orzecznictwa niewyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie jest równoznaczne z nierozpoznaniem istoty sprawy (zob. M.P. Wójcik, Komentarz do art. 386 k.p.c., Lex/el. 2015; wyrok SN z dnia 22 kwietnia 1999 r., sygn. akt III UKN 589/98, OSNP 2000, nr 12, poz. 483). Niezależnie od tego, Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego o spóźnionym charakterze zgłoszonego materiału procesowego (art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c.). Tezę tę dodatkowo wzmacnia fakt, że twierdzenia i dowody zawarte w pismach procesowych pozwanej były znane skarżącej już w miesiącu zajęcia przez nią pierwszego stanowiska w sprawie (kwiecień 2016 r.), a nadto odnosiły się one do argumentacji powoda, z którą Spółka zapoznała się już w chwili doręczenia jej odpisu pozwu (art. 6 § 2 k.p.c. w zw. z art. 503 § 1 zd. 2 k.p.c.).

Nie ulegało wątpliwości, że to na pozwanej spoczął ciężar uprawdopodobnienia przesłanek, które wyłączyłyby sankcję za opóźnienie w powołaniu powyższego materiału procesowego (art. 503 § 1 zd. 2 k.p.c.). Mimo to skarżąca nie podjęła żadnej aktywności celem wykazania, że zaniechanie wcześniejszego złożenia twierdzeń i dowodów, które zgłosiła w piśmie z 13 maja 2016 r., nastąpiło bez jej winy, nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy, lub występują inne wyjątkowe okoliczności. Wskazane zaniechanie Spółki zasadnie skutkowało zatem pominięciem jej czynności procesowych (art. 503 § 1 zd. 3 k.p.c.). Sformułowany przez skarżącą w tym zakresie zarzut naruszenia art. 207 § 7 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 503 § 1 k.p.c. był więc niezasadny.

Niezasadne były również pozostałe zarzuty sformułowane w apelacji. Zaznaczyć także w tym miejscu należy, że choć skarżąca w treści sprzeciwu od nakazu zapłaty zakwestionowała autentyczność faktury, to jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, na który – poza fakturą VAT z 21 grudnia 2015 r. – składały się także dokumenty wydania towaru nie wykazał, że przedmiotowa faktura została sfałszowana (ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na Spółce - art. 253 k.p.c.). Nadto twierdzenia strony pozwanej nie zostały potwierdzone w toku wszczętych postępowań, zarówno przed organami skarbowymi, jak i przed organami prowadzącymi postępowanie karne.

Znamiennym jest, że o zawarciu przez strony umowy sprzedaży świadczyło stanowisko procesowe sformułowane w sprzeciwie, gdzie pozwana nie zaprzeczyła, aby powód dostarczył jej zrębkę w ilości i w cenie wskazanej w fakturze Vat. Dopiero na późniejszym etapie podniosła, iż pracownik, który złożył podpis w jej imieniu nie był w dacie wystawiania tych dokumentów jej pracownikiem z uwagi na zawarcie z nim umowy o pracę w terminie późniejszym niż data, w której dokonywana była dostawa zrębki drzewnej. Wskazać należy, iż okoliczność późniejszego zawarcia umowy o pracę nie wyklucza możliwości wcześniejszego świadczenia pracy w innym charakterze i na innej podstawie. Poza tym dowodzenie tej okoliczności za pomocą zeznań świadka nie było skuteczne, albowiem pozwana wniosek w tym zakresie ostatecznie cofnęła.

Należy też zauważyć, że wbrew twierdzeniom strony pozwanej, iż rozpoczęły współpracę dopiero w lipcu 2015 r., w sprawie VII GC 117/16 Sądu Okręgowego w Białymstoku (o czym wiadomo Sądowi z urzędu) toczącej między stronami zapadł prawomocny wyrok, zasadzający zapłatę za dostawę zrębki drzewnej w okresie od marca do lipca 2015 r. A zatem te twierdzenie pozwanej, jako nie mające oparcia w dowodach, należało ocenić jako niewiarygodne.

Reasumując, nie było podstaw do zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia. Zawarte w apelacji zastrzeżenia co do istnienia bądź treści umowy oznaczonej w fakturze VAT z 21 grudnia 2015 r. nie zostały, mimo istnienia takiej możliwości, zgłoszone przez pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty (podniesiono je nieskutecznie w późniejszych pismach procesowych), a zatem podlegały one pominięciu w postępowaniu odwoławczym jako spóźnione (art. 381 k.p.c.),

Z tych względów powództwo zasługiwało na uwzględnienie, a apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach za instancję odwoławczą Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu obciążając nimi pozwaną, która przegrała sprawę w całości (art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

(...)